

CONTRACTE PROGRAMA

1. INTRODUCCIÓ I DEFINICIÓ

Des de la seua inauguració, l'IES Francisco Figueras Pacheco sempre ha participat en nombrosos programes d'innovació i experimentació, amb l'objectiu fonamental de millorar el rendiment acadèmic dels alumnes i d'oferir una educació de qualitat que permetés a tots i cadascun dels components de la comunitat educativa créixer i desenrotllar-se integralment com a persones. Aquest esperit de reforma, de millora i de treball constants és un dels trets d'identitat del nostre centre.

Com a exemple de l'exposat més amunt i centrant-nos sols en els últims anys, convé destacar que l'Institut pertany a la xarxa de centres d'implantació i certificació de sistemes de gestió de qualitat i, per això mateix, ha desenvolupat plans de millora de la qualitat que han aconseguit èxits considerables. Entre altres molts, s'han aplicat programes de reforços, desdoblaments, agrupacions flexibles d'alumnes, programes d'ampliació d'horari, d'enriquiment curricular, d'orientació vocacional i professional, etc. També hem vingut participant en la xarxa de centres promotors de salut (SHE), en el programa d'agrupaments escolars del Ministeri d'Educació (ARCE), amb un projecte d'educació per a la sostenibilitat, en programes Comenius d'Associacions Escolars (multilaterals) i de Mobilitat d'Alumnes (MAC), en el programa Erasmus. Hem obtingut un tercer premi dels Premis Nacionals Marta Mata a la qualitat educativa (en el 2007) i un dels Premis Nacionals de Bones Pràctiques per a la dinamització i innovació de les biblioteques escolars (2010-11). Bàsicament tots els anys, el professorat de l'Institut ha desenrotllat accions formatives (tant d'externes i oficials com d'internes): per a millorar la convivència i la cooperació al Centre, per a aplicació de projectes amb el tractament integrat de llengua i continguts (TILLC), per al coneixement i aplicació del programa *moodle...*, de formació de mediadors, de formació de professors que atenen alumnes d'altas capacitats, etc.

Gràcies a tota aquesta activitat, l'Institut ha aconseguit un nivell educatiu notable, de manera que ha millorat els seus resultats any rere any, a pesar de les dificultats creixents que presenta l'alumnat que arriba als centres de secundària. No sols per a mantenir aquests assoliments, sinó per a superar-los, ens cal continuar posant en marxa les accions que hem aplicat fins al moment, més altres de noves. Això pot resultar costós en uns temps difícils per a tots els àmbits de la societat espanyola, en què les mesures econòmiques dutes a terme tant pel govern estatal com pel valencià afecten molt considerablement la qualitat de l'educació pública. De fet, la Conselleria d'Educació ha anul·lat els programes de millora de la qualitat educativa dotats econòmicament i gairebé sols ha convocat un únic programa anomenat Contracte Programa. Aquest consisteix en una mena de pla d'actuació que elabora cada centre per a millorar l'èxit acadèmic i evitar l'abandó escolar prematur. El Contracte Programa engloba els programes anteriors de la Conselleria que intentaven contribuir a aquests objectius.

Amb el fi d'aconseguir recursos econòmics i humans per a assolir els nostres propòsits, l'Institut va sol·licitar implantar-hi el Contracte Programa. La Conselleria ens l'ha concedit, però només amb una dotació econòmica molt minsa (dos terços inferior a la que rebíem els cursos anteriors pels programes que ara formen part d'aquest programa global) i sense ampliar els recursos humans (sense augment de plantilla de

professorat ni d'horari). Així doncs, amb poca dotació, però amb entusiasme, esforç i imaginació l'IES Figueras Pacheco aplicarà el programa com el tenia planificat.

2. OBJECTIUS

Els objectius que pretenem abastar en els pròxims quatre cursos amb el desenvolupament del Contracte Programa són:

- Millorar la qualitat de l'educació en tots els nivells que s'imparteixen en l'Institut, per mitjà de l'enfortiment del desenrotllament de les competències bàsiques i de les capacitats professionals.
- Ajudar els alumnes a superar les seues deficiències i dificultats d'aprenentatge, per mitjà d'un programa de reforços i desdoblaments.
- Disminuir l'índex d'abandonament dels estudis abans d'aconseguir la titulació de Graduat en Educació Secundària Obligatoria.
- Millorar el rendiment dels alumnes repetidors, per mitjà d'un programa adaptat a les seues necessitats específiques.
- Millorar la integració social d'aquells alumnes amb problemes de risc d'exclusió originats per distintes causes.
- Fomentar la curiositat científica i l'interés pel coneixement de tots els alumnes i, en especial, d'aquells alumnes que demanden una ampliació i enriquiment del currículum.
- Fomentar l'interés per distintes manifestacions de la cultura (literatura, música, art...), tant la pròpia com d'altres comunitats i d'altres països.
- Ajudar els alumnes a descobrir les opcions educatives i vocacionals que més puguen interessar-los per a desenrotllar la seua vida futura, amb la col·laboració de les seues famílies i d'altres institucions, tant educatives com del món de l'empresa.
- Ajudar els alumnes a prendre decisions adequades per a la seua futura vida personal, acadèmica i professional, amb ajuda de tota la comunitat educativa.

3. ACTUACIONS PREVISTES

1. Actuacions dirigides a alumnat amb dificultats d'aprenentatge

1.1. Tipus d'agrupaments

- 1.1.1. En alguns grups de tots els nivells d'ESO estan previstos desdobles en les assignatures instrumentals (Castellà, Valencià i Matemàtiques) i en Anglès. En ser grups reduïts, l'acció educativa hi és més individualitzada i personalitzada i la participació activa de l'alumne hi és major.
- 1.1.2. De vegades, l'alumnat repetidor de curs presenta unes característiques especials, que impedeixen que supere les seues dificultats escolars. Per això, alumnat amb aquests trets s'agruparà en un 2n d'ESO reduït, el qual rebrà major càrrega lectiva de les assignatures instrumentals, no cursarà algunes de les assignatures aprovades l'any anterior i realitzarà algunes altres junt amb companys d'altres grups (per tal de mantenir la integració amb la resta de l'alumnat de 2n).

- 1.1.3. Amb el fi de reduir el nombre de professors que imparteixen classe en els grups del primer cicle d'ESO amb alumnes amb dificultats d'aprenentatge, les assignatures de Ciències Naturals i de Matemàtiques s'hi agruparan en un mateix àmbit impartit per un únic professor i amb una metodologia diferent, i les matèries de Valencià i Ciències Socials s'hi aglutinaran en un altre a càrrec també d'un sol professor. Aquesta mesura es durà a terme en un grup de 1r de l'ESO i en un altre de 2n d'ESO.
- 1.1.4. Alguns grups de 2n d'ESO comptaran amb més d'un tutor, de manera que un tutor solament atindrà quatre o cinc alumnes, per tal de fer un seguiment més individualitzat i continu de la seua problemàtica acadèmica i personal.
- 1.1.5. Es crearà una aula d'autoaprenentatge destinada als alumnes disruptius, als quals el professorat es veu obligat a expulsar de classe. La intenció és que aquests alumnes, malgrat ser fora de la seua aula habitual, tinguen una atenció adient i no es minve el temps de la seua formació. Sols dos o tres professors concrets gestionaran l'aula d'autoaprenentatge en una franja horària determinada. Aquests professors controlaran estrictament que aquests alumnes realitzen les tasques encomanades pel professor corresponent i que hi dediquen l'esforç necessari.

1.2. Mesures per a disminuir l'abandó escolar prematur.

En els grups especials citats anteriorment i en els grups de PQPI i PDC es posaran en marxa les mesures escaients per tal d'evitar l'abandonament escolar prematur, a més de les que s'han indicat més amunt (les d'horaris més flexibles i diferents als curriculars). Entre aquestes es poden enumerar un control molt estricte de les faltes d'assistència i la signatura de contractes (acords i compromisos) entre el tutor i l'alumnat amb risc d'absentisme i les seues famílies.

1.3. Mesures per a millorar les competències bàsiques

- 1.3.1 Des del curs 2006-07 l'Institut desenrotlla un Programa d'Animació a la Lectura, amb els objectius de potenciar l'ús de la biblioteca i la lectura com a font de gaudi personal, però sobretot com a recursos imprescindibles per a millorar la comprensió lectora i, per tant, la competència lingüística, a més de les altres competències. Moltes són les accions que s'han realitzat durant aquests sis anys acadèmics, les quals es pensen també dur a terme en els quatre cursos següents. En podem subratllar les activitats d'acció directa i sistematitzada de foment de lectura i de desenvolupament de la comprensió lectora en les sessions d'Atenció Educativa de tots els nivells de l'ESO. Tot aquest programa s'explica amb més deteniment en el "Programa d'Animació a la Lectura" que figura a banda en aquest mateix apartat del web de l'Institut.
- 1.3.4. Una altra fita del nostre institut ha sigut sempre la millora de la competència en les llengües estrangeres. Alguns recursos que farem servir són els desdobles en l'assignatura d'Anglès de l'ESO, la participació en programes Comenius i Erasmus, les videoconferències amb un centre de Milwaukee dels EUA, la impartició de tots o alguns continguts d'altres matèries en anglès, la col·laboració d'una ajudant lingüística, etc.

- 1.3.5. Dedicarem una especial atenció a la competència digital, amb l'increment de l'ús dels recursos digitals com a vehicles d'aprenentatge i com a manera de millorar la competència digital dels alumnes (pissarra digital, llibres electrònics, confecció de blocs, de *dropbox*, etc.)
- 1.3.6 S'incidirà, a través de la COCOPE, en el fet que les programacions dels departaments didàctics contemplen un enfocament real de la matèria per competències i que els instruments i criteris d'avaluació mesuren l'assoliment d'aquestes.

1.4. Implicació de les famílies en les mesures de millora

El tutor i el coordinador de Secundària informaran els pares del contingut i del valor dels programes i accions adreçats als fills, alhora que els instarà al compromís que se'ls exigeix com a contrapartida.

2. Actuacions dirigides a alumnat amb bon rendiment acadèmic

En el curs 2009-2010 es va iniciar en l'IES Francisco Figueras Pacheco un Programa d'Enriquiment Curricular dirigit a alumnes amb bon rendiment acadèmic, i en els cursos 2010-11 i 2011-12 es va perfeccionar per mitjà de l'aplicació de mesures pedagògiques que tenien com a objecte respondre a les necessitats específiques d'uns alumnes que dediquen un esforç considerable a traure un bon partit de les seues capacitats naturals. Considerem que les accions adreçades a ajudar a aquest grup concret d'alumnes beneficien a tota la comunitat educativa i, en últim terme, a tota la societat.

Està previst que en el curs 2012-13 aquest programa d'enriquiment se centre en els grups de 2n ESO E, 4t ESO B i 4t ESO D i, molt probablement, en un grup de 1r d'ESO. L'alumnat d'aquests grups s'acollirà de forma voluntària a les activitats del programa; per tant, els continguts mínims que es demanaran a tots per a superar l'assignatura seran els mateixos que s'exigeixen a la resta de l'alumnat d'altres grups del mateix nivell. La majoria dels professors que impartisquen classe en aquests grups seguiran una metodologia variada, en què s'afavorisca principalment l'autonomia en l'aprenentatge, l'aprofundiment en les competències bàsiques i en el currículum quan els alumnes així ho sol·liciten, el desenvolupament de les TIC com a eina de treball, la utilització de diverses llengües en la recerca d'informació i la comunicació amb alumnes d'altres països (per mitjà de vídeo conferència, correu electrònic o intercanvis), etc. La metodologia inclourà treballs individuals i en petit grup, tècniques d'investigació, activitats extraescolars, assistència a conferències, la participació en debats, l'exposició oral de treballs, la creació de blocs, etc.

3. Programa de reforçament i ampliació fora del horari lectiu

Alguns alumnes necessiten accions de reforç fora de l'horari lectiu per a poder compensar retards educatius produïts per distintes causes. En altres casos, els alumnes demanden ampliar coneixements i adquirir una major preparació per a donar resposta als seus interessos acadèmics. En els últims anys l'Institut ha

participat, amb excel·lents resultats, en programes que contemplaven una ampliació de l'horari per a determinats alumnes.

Així doncs, l'objectiu primordial és, sens dubte, la millora de l'èxit escolar de l'alumnat dels diferents nivells educatius, mitjançant les modalitats d'actuació següent:

3.1. En moltes matèries de 1r, de 2n, de 3r i de 4t d'ESO hi haurà hores de reforç fora de l'horari lectiu dirigides a l'alumnat que presente o arrossege deficiències acadèmiques.

3.2. Es contemplarà també una hora a la setmana fora de l'horari lectiu perquè l'alumnat amb alguna assignatura pendent de 1r de Batxillerat pugui preparar-la i superar-la.

3.3. Comptarem amb una hora setmanal perquè l'alumnat que així ho sol·licite prepare amb major aprofundiment la PAU de Matemàtiques, de Física i de Química.

3.4. L'alumnat d'ESO amb esperit de superació personal i acadèmica podrà assistir a una classe setmanal de Matemàtiques per a preparar-se a les olimpíades que les universitats i altres entitats organitzen.

3.5. Així mateix, l'alumnat amb aficions musicals podrà participar, fora de l'horari lectiu, en un taller de guitarra.

4. Programa d'Orientació Professional

Una orientació professional o vocacional, realista i adaptada a les característiques i interessos dels alumnes, estalvia esforços i desenganys als alumnes. Quan els alumnes acaben el quart curs han de prendre importants decisions que condicionaran el seu futur; per això, considerem que aquest programa reportarà grans beneficis als nostres alumnes. Algunes de les modalitats d'actuació pertanyents a aquest programa són:

4.1. Activitats programades en col·laboració amb el Departament d'Orientació per a les sessions de tutoria, en què es treballen valors, l'autoestima, habilitats socials, l'assessorament dels estudis o itineraris educatius i professionals, l'elaboració d'un projecte de futur personal en què s'arregle el seu possible itinerari, etc. A més, també s'hi realitzarà un seguiment i avaluació de totes les visites i altres activitats que es duguen a terme en el programa.

4.2. Aprofitarem el suport que ens ofereix l'Ajuntament, l'Agència de Desenrotllament Local i la Cambra de Comerç perquè alguns alumnes, durant el 2n i 3r trimestre, tinguen l'oportunitat de passar un o més dies en alguna empresa relacionada amb els seus interessos. Aquesta modalitat s'oferirà preferentment a l'alumnat de 4t d'ESO, PQPI, PDC i el 2n d'ESO absentista, que prefereix començar ja la seua experiència en el camp professional.

Som conscients de les dificultats que presenta aquesta modalitat, especialment en les circumstàncies laborals de la societat actual. No obstant això, considerem que precisament aquesta activitat proporciona als alumnes que la realitzen una major informació sobre els llocs de treball per als quals pretenen qualificar-se.

4.3. Els alumnes de 4t de ESO tindran opció de visitar les classes dels Cicles Formatius que s'imparteixen en l'Institut i en altres instituts de la zona i de conèixer així tota l'oferta professional de què disposa el nostre institut i altres centres propers. També aquells alumnes que tinguen 15 o 16 anys, de tercer d'ESO, i que per la seua trajectòria acadèmica no puguen aconseguir el títol de Secundària, realitzaran aquestes visites. Coneixeran també els PQPI que s'imparteixen en aquests centres, els quals els ofereixen la possibilitat de formar-se professionalment i d'assolir, a més, el graduat en Secundària.

4.4. Tots els alumnes de 4t d'ESO, 2n de PQPI i 2n de PDC visitaran l'Aula 14, de la Regidoria de Joventut de l'Ajuntament d'Alacant, per participar en el programa "Orientat", on reben informació sobre eixides acadèmiques i professionals.

4.5. Alguns d'aquests grups i els alumnes absentistes participaran en tallers organitzats per l'Agència Local de l'Ajuntament d'Alacant i per altres institucions o entitats privades en què es fomenta l'esperit emprenedor, se'ls preparen en l'elaboració de projectes empresarials, en l'ús d'instruments propis del treball productiu que es realitza en una empresa, en les característiques econòmiques i productives de l'actualitat, en l'elaboració de documents útils en la recerca d'ocupació (*curriculum vitae*, instància, carta de sol·licitud d'ocupació...), etc.

4.6. Jornada d'informació sobre les matèries i eixides del Batxillerat.

4.7. Jornada de visita a la Universitat d'Alacant per part d'alumnat de 2n de Batxillerat.

4.8. Xerrada informativa de la Universitat Miguel Hernández d'Elx dirigida a l'alumnat de 2n de Batxillerat.

4.9. Xerrades informatives per part de diferents facultats universitàries adreçades a alguns alumnes de 2n de Batxillerat.

5. Activitats de formació del professorat

Seguint amb la tradició de l'Institut, s'organitzaran accions formatives del professorat, preferentment per mitjà de grups de treball en el propi centre. Algunes de les accions proposades requereixen una especialització del professorat, com per exemple, les de l'alumnat amb conductes disruptives, amb altes capacitats i/o bon rendiment, etc. Es facilitaran espais i temps dins de l'horari del Centre que ajuden a aquestes accions formatives.

6. Programa SHE (Europea Schools for Health Education)

Des de fa molts anys, el nostre institut ha format part de la Xarxa Europea *Schools for Health Education* (abans anomenada REEPS), dedicada a treballar temes de salut física, psicològica i ambiental. Per això i per la nostra preocupació per un tema tan

important, a l'Institut s'han realitzat un munt d'activitats per a treballar tota una gamma ben ampla d'aspectes relacionats amb la salut física i emocional dels nostres alumnes.

A partir d'enguany, les accions del Programa SHE poden formar part del Contracte Programa, perquè deixa de fer-se'n càrrec la institució europea que ho feia. Així, a l'Institut continuarem la programació de cursos anteriors per a potenciar l'educació en la salut: aprofitarem els tallers que ens ofereixen diferents regidories de l'Ajuntament, la Conselleria de Sanitat, la Creu Roja i altres entitats i associacions per educar els nostres alumnes en els riscos del tabac i altres drogues, en les seqüeles dels accidents de trànsit, en sexualitat, en alimentació saludable ...